

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 16.06.1965, sp. zn. 10 Tz 33/65, ECLI:CZ:NS:1965:10.TZ.33.1965.1

Číslo: 49/1965

Právní věta: Objasnenie skutočného stavu veci z hľadiska ustanovenia § 2 odst. 5 tr. por. vyžaduje, aby orgány, činné v trestnom konaní, zisťovali tiež skutočnosti, významné pre zistenie, kto je poškodený spáchaným trestným činom. Neoprávnená ťažba dreva z lesa bývalých urbarialistov je rozkrádaním majetku v socialistickom vlastníctve.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 16.06.1965

Spisová značka: 10 Tz 33/65

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Poškozený, Zjištění skutečného stavu věci

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 141/1961 Sb. § 2 odst. 5

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1965 sb. rozh.

Objasnenie skutočného stavu veci z hľadiska ustanovenia § 2 odst. 5 tr. por. vyžaduje, aby orgány, činné v trestnom konaní, zisťovali tiež skutočnosti, významné pre zistenie, kto je poškodený spáchaným trestným činom.

Neoprávnená ťažba dreva z lesa bývalých urbarialistov je rozkrádaním majetku v socialistickom vlastníctve.

(Rozsudok Najvyššieho súdu zo 16. júna 1965, sp. zn. [10 Tz 33/65](#).)

Rozsudkom okresného súdu v Bardejove z 29. septembra 1964 sp. zn. 4 T 12/64 bol obvinený uznaný vinným, že 25. októbra 1963 bez povolenia vyrúbal a odcudzil zo štátneho lesa v katastri obce Vislava, okres Bardejov, v oddelení 1 b) celkom 16 prm listnatého palivového dreva, čím Lesnému závodu v Stropkove spôsobil škodu vo výške 1910,08 Kčs. Tento skutok bol posúdený ako trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a obvinenému bol podľa § 132 odst. 1 tr. zák., uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní sedem mesiacov a povinnosť nahradiť Lesnému závodu v Stropkove škodu vo výške 955,- Kčs.

Na odvolanie obvineného zrušil Krajský súd v Košiciach rozsudok okresného súdu a vlastným rozsudkom z 27. novembra 1964, sp. zn. 4 To 308/64 uznal obvineného vinným tým istým trestným činom ako súd prvého stupňa s tým rozdielom, že obvinený vyrúbala a odcudzila drevo z družstevného lesa v katastri obce Vislava a spôsobil tým škodu Jednotnému roľníckemu družstvu vo Vislave. Krajský súd uložil obvinenému tiež nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní sedem mesiacov a o povinnosti na náhradu škody nerozhodol s odôvodnením, že lesný závod v Stropkove nebol súdeným skutkom poškodený, a poškodené Jednotné roľnícke družstvo Vislava sa s nárokom na náhradu škody nepripojilo k trestnému konaniu.

Zmenu skutkových zistení ohľadne poškodeného subjektu odôvodnil krajský súd tým, že bolo bezpečne preukázané, že les, z ktorého obvinený vyrúbala drevo, nie je vo vlastníctve štátnych lesov, ale že je len v operatívnej správe Lesného závodu v Stropkove. Podľa názoru krajského súdu sú na základe zákona č. 2/1958 Zb. zákonov SNR lesy bývalých urbárskych a iných spoločností v miestach, kde je založené Jednotné roľnícke družstvo, vo vlastníctve tohoto družstva, a to z toho dôvodu, že vlastnícke právo bývalých majiteľov lesa ako členov JRD zostáva zachované. Podľa odôvodnenia rozsudku krajského súdu je les, z ktorého obvinený vyrúbala drevo vo vlastníctve JRD vo Vislave.

Na sťažnosť pre porušenie zákona Najvyšší súd rozsudkom zo 16. júna 1965 sp. zn. [10 Tz 33/65](#) zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 1964 sp. zn. 4 To 308/64 a prikázal Krajskému súdu v Košiciach, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Súd prvého stupňa o krajský súd zistili v súlade s vykonanými dôkazmi, že obvinený vyrúbala neoprávnene v katastri obce Vislava, na mieste zvanom „Zimný vrch“ 16 prm bukového dreva, čím spôsobil škodu 1910,08 Kčs. V tomto smere sú skutkové zistenia nesporné a nie je treba im nič vytýkať.

Nemožno však súhlasiť so záverom krajského súdu o nepochybnosti zistenia, že vyrúbané stromy boli vo vlastníctve Jednotného roľníckeho družstva vo Vislave. Pre záver o otázke, kto bol posudzovaný trestným činom poškodený, je najprv nutné presne zistiť miesto, na ktorom obvinený stromy vyrúbala. Dôkazy, obsiahnuté v spise, sa ohľadne tohoto miesta líšia. Zhodujú sa síce v tom že išlo o miesto, nazvané „Zimný vrch“, avšak nie sú jednotné v tom, či išlo o lesný porast, alebo o pastviny s bukovým porastom. Podľa záznamu poľnohospodárskej komisie pri MNV vo Vislave bolo na mieste samom zistené, že obvinený vyrúbala 8 bukových stromov na pastvine „Zimný vrch“, ktorá hraničí s pastvinou obce Nová Poľanka. Rovnako podľa písomného oznámenia MNV a Správy JRD vo Vislave išlo o pastvinu, ktorá sa čistí, drevo tam vyrastené sa vysekáva a obyvatelia obce ho postupne spotrebovávajú vo svojich domácnostiach. Svedok K., vedúci poľsia Chotča Lesného závodu Stropkov, vo vyšetrovaní vypovedal, že na mieste samom zistil, že obvinený vyrúbala stromy v štítnom lese vo svedkovom obvode v oddelení 1/b, v katastri obce Vislava, a to na samom okraji lesa. Na hlavnom pojednávaní však zmenil svoju výpoveď a uviedol, že plocha, kde obvinený vyrúbala stromy, je považovaná za pastvinu a je v užívaní JRD. Túto skutočnosť zistil na zasadnutí poľnohospodárskej komisie MNV vo Vislave.

Naproti tomu svedok L., prevádzkový inšpektor Lesného závodu v Stropkove vypovedal pred vyšetrovateľom, i na hlavnom pojednávaní, že les, kde obvinený vyrúbala drevo, patrí lesnému závodu. Tento svedok však nebol na mieste samom a vychádzal z informácií vedúceho poľsia K. Pred súdom bol ďalej vypočutý svedok N., pracovník poľnohospodárskeho odboru ONV v Bardejove, ktorý uviedol, že les v katastri obce Vislava, s miestnym názvom „Zimný vrch“, patril skupine urbáristov S. a spol. a bol vo výmere 215 ha pridelený výmerom býv. ONV v Stropkove za základe zák. č. 2/1958 Zb. zák. SNR do operatívnej správy Krajskej správy lesov v Solivare, Lesnému závodu v Stropkove. Svoju výpoveď potvrdil rovnopisom uvedeného výmeru, ktorý bol založený v spise.

Podľa tohto výmeru neboli zo spoločného lesa býv. skupiny urbarialistov vyčlenené žiadne pastviny a odovzdané JRD, alebo doterajším užívateľom pastvín. Či sa tak stalo neskôr, príp. na základe akého úradného aktu, nebolo zistené.

Za tejto situácie nemožno na základe doterajších dôkazov jednoznačne a bez akýchkoľvek pochyb zistiť, ktorý z oboch subjektov, ktorý si robia nárok na drevo neoprávnene vyťažené obvineným, bol poškodený a ku škode ktorého majetku v socialistickom vlastníctve, či štátneho alebo družstevného, sa obvinený dreva zmocnil.

Tým, že napriek tohto neobjasneného skutkového stavu krajský súd právoplatne vo veci rozhodol, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. por., ktoré ukladá orgánom, činným v trestnom konaní, aby zisťovali skutočný stav veci a pri svojom rozhodovaní z neho vychádzali, pričom sú povinné vykonávať dôkazy ako o okolnostiach, svedčiacich proti obvinenému, tak i o tých, ktoré svedčia v jeho prospech.

Krajský súd ďalej porušil zákon v ustanovení § 259 odst. 3 tr. por., keď rozhodoval vo veci rozsudkom na základe iného skutkového stavu, než aký bol zistený súdom prvého stupňa, bez toho, že by tento skutkový stav doplnil dôkazmi, vykonanými bezprostredne pred odvolacím súdom.

Krajský súd konečne mýlne hodnotil skutočnosť, že lesy bývalých urbarialistov v katastri obce Vislava, boli odovzdané do správy krajskej správy lesov, a to z hľadiska významu tohoto aktu pre výklad trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve.

Podľa § 1 písm. b) zák. č. 2/1958 Zb. zák. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov, sa lesy spoločne užívané uvedenými útvarmi odovzdajú do obhospodarovania m. i. krajským správam lesov. Podľa § 4 odst. 1 cit. zák. je obhospodarovateľ oprávnený spoločný les užívať ako vlastník, najmä má právo na výnos obhospodarovanej nemovitosti, môže meniť jej podstatu a uskutečňovať na nej stavby; nemôže však nemovitosť zaťažiť alebo scudziť. Podľa § 9 odst. 1 toho istého zákona, odovzdanie spoločných lesov do obhospodarovania sa netýka vlastníckych pomerov spoločných lesov. Členovia zrušených útvarov zostávajú spoluvlastníkmi spoločných lesov v pomere podľa svojich podielov.

Z tejto právnej úpravy vyplýva, že vlastníctvo ako právny pomer síce zostáva bývalým urbarialistom a členom podobných útvarov, že však výťažky z predmetu toho vlastníctva a široké užívanie, rovnajúce sa užívaniu vlastníkom, je vyhradené výlučne obhospodarovateľovi. Vlastnícke právo pôvodných urbarialistov sa vyčerpáva v podstate len poberaním náhrady v dreve za skoršie užitky zo spoločného lesa za podmienok, uvedených v § 5 cit. zákona. Výnos obhospodarovaného lesa, teda drevo v lese vyrastene, a ostatné výnosy náležia zo zákona, teda bez akéhokoľvek aktu prisvojenia obhospodarovateľovi, v danom prípade Krajskej správy lesov v Solivare, Lesnému závodu v Stropkove. Tieto výnosy sú teda už aj pred vyťažením súčasťou majetku, ktorý je v socialistickom vlastníctve a požívajú príslušné ochrany, o. i. i ustanovení § 132 tr. zák. Ide o podobný právny stav, ako ohľadne pozemkov združených členmi JRD k spoločnému obhospodarovaniu kde doterajšie vlastníctvo k združeným pozemkom zostáva zachované jednotlivcom, avšak úroda na spoločne obhospodarovanej pôde je družstevným, teda socialistickým majetkom.

Preto názor krajského súdu, že lesy bývalých urbarialistov sú vo vlastníctve JRD, nemá oporu v zákone, nehladiac na to, že v posudzovanom prípade ani nebolo s výnimkou jedného člena zistené, ktorí z bývalých členov spoločenstva S. a spol. sa stali členmi JRD vo Vislave.

Tým, že krajský súd vykladal ustanovenie § 4 odst. 1 zák. č. 2/1958 Zb. zák. SNR zhora písaným nesprávnym spôsobom, porušil zákon v tomto ustanovení.